

УДК 65.012

УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Студ. Ю.І. Близняк, гр. МгДУР-16(з)

Науковий керівник доц. О.О. Волошенко

Київський національний університет технологій та дизайну

Метою даного дослідження є розробка рекомендацій щодо вдосконалення управління зовнішньоекономічною діяльністю промислових підприємств. Для досягнення поставленої мети визначені наступні **завдання**: провести аналіз факторів, що обумовлюють вибір форм організації служби ЗЕД; обґрунтувати організаційну структуру управління ЗЕД швейного підприємства .

Об'єктом дослідження є процес управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

Методи та засоби дослідження. У процесі виконання досліджень використано методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції при дослідженні інформаційної сутності та особливостей управління виставковою діяльністю в сучасних умовах.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Встановлено фактори, що обумовлюють вибір форм організації служби ЗЕД; обґрунтовано організаційну структуру управління ЗЕД швейного підприємства.

Результати дослідження. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні підприємства здійснюється за допомогою застосування стратегічних, фінансових, організаційних, інфраструктурно-логістичних, інформаційно-маркетингових і виробничих інструментів [1].

Організація управління зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства визначається, насамперед, його галузевою приналежністю. Вибір форм організації служби ЗЕД визначають різні фактори: мотиви і потреби, які спонукають до участі в міжнародному поділ праці (експорт, імпорт, залучення іноземних інвестицій, участь у міжнародній кооперації та ін.); ступінь інтернаціоналізації виробничої діяльності (вже бере участь або тільки має намір включитися в міжнародні операції); методи реалізації продукції фірми: самостійні експортні операції або через посередників; масштаб підприємства та обсяг її фактичного і потенційного експорту, що визначає кількісні параметри служби управління ЗЕД; зовнішньоекономічні операції мають постійний характер або здійснюються час від часу.

В залежності від цих факторів підприємства застосовують такі форми організації ЗЕД:

- відділ зовнішньоекономічних зв'язків у структурі управління підприємством (вбудовані, спеціальні);
- зовнішньоторговельні фірми в складі великих об'єднань, в ряді випадків з правами юридичної особи;
- при посередництві галузевих зовнішньоекономічних об'єднань;
- при посередництві підприємств-засновників, спеціалізованих зовнішньоекономічних акціонерних товариств, міністерства економічного розвитку і торгівлі;
- послуги через іноземних посередників [2].

При постійному характері експортних і інших зовнішньоекономічних операцій, їх націленості на розширення, підприємство повинно мати в своєму складі професійну службу ЗЕД, в залежності від обсягу функцій, це може бути відділ ЗЕД або вбудований (наприклад, в комерційну службу), або спеціальний, а для масштабніших операцій – зовнішньоторговельну фірму.

Відділ ЗЕД є структурним підрозділом підприємства і здійснює функції управління ЗЕД. При вбудованій формі організації виконання основних функцій зосереджуються у відділі (протокольно-візова, укладання контрактів та контроль за їх виконанням, підготовка і проведення ділових переговорів тощо), інші необхідні функції виконуються у відповідних відділах (бухгалтерія, економічний відділ, служба маркетингу тощо). Спеціальна форма організації передбачає, що у відділі ЗЕД реалізуються всі необхідні функції, в тому числі і валютно-фінансові.

При наростанні обсягів зовнішньоторговельних операцій, їх ускладненні відбувається перетворення відділу ЗЕД у зовнішньоторговельні фірми (ЗТФ).

Зовнішньоторговельні фірми, як правило, включаються в загальну управлінську структуру об'єднання без права юридичної особи, але можуть мати субрахунок на рахунку підприємства, що дає їй відносну тактичну самостійність.

Фірма має право самостійно визначати форми, методи, та об'єми роботи на зовнішньому ринку, що пред'являє підвищені вимоги до організації управління зовнішньоекономічною діяльністю [3].

Якщо розглядати швейні підприємства, які активно беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності, зовнішньоторговельний апарат існує в основному як частина внутрішньовиробничої структури у вигляді зовнішньоекономічного відділу.

Зовнішньоекономічний відділ теж може бути, у свою чергу, поділено на два блоки – business development (з англ. розвиток бізнесу) і trading office (з англ. торговий офіс).

Trading office відповідає за основну виробничу функцію відділу ЗЕД – реалізація товару, імпортно-експортні операції, у тому числі діяльність компанії за договорами з переробки сировини / матеріалів, толінгові угоди.

Другий блок – business development. Дана підструктура веде роботу по встановленню, підтримці і розвитку торгово-економічних, виробничих і науково-технічних зв'язків з іноземними організаціями приватного та державного сектора з метою розширення географії бізнесу і сфери впливу компанії.

Висновки. При виході на зовнішній ринок підприємство потрапляє в умови жорсткої міжнародної конкуренції. У першу чергу це відноситься до підприємств, які працюють на високо конкурентному ринку, де функціонує кілька сотень або навіть тисяч фірм. Ефективна робота на зовнішньому ринку неможлива без творчого і гнучкого використання комплексу маркетингових методів: правильного вибору збутової організації, контролю за роботою торгових посередників, вибору і застосування різних методів стимулювання збуту, ділової діяльності, реклами і ін. Для ефективної роботи необхідно враховувати вимоги зовнішнього середовища: особливості чинного законодавства, міжнародні правила, соціально-культурне середовище, звичаї, правила валютно-фінансових розрахунків, політику та ін.

Ключові слова. зовнішньоекономічна діяльність, організаційна структура, промислове підприємство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зовнішньо економічна діяльність підприємства / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, Ст. Є. Власюк, О. О. Гетьман. – К: Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с.
2. Михайлин А.Н. Управление внешнеэкономической деятельностью фирмы. – М.: МАЭП Колита, 2000.
3. Экономика и экономическая теория [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.e-ekonomika_i_ekonomicheskaya_teoriya/upravlenie_vneshneekonomicheskoy.html гл3.